

Tarptautinė komisija
nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti

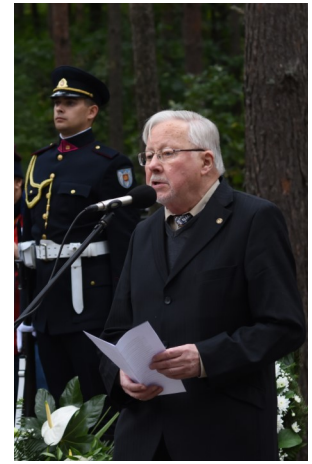
NAUJIENLAIŠKIS

2016 m. rugsėjis–lapkritis

Pilietinė iniciatyva „Atminties kelias“ mokytojai ir mokiniai paminėjo Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dieną

Rugsėjo 23-iają – Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dieną, Vilniuje, Panerių memoriale vyko Lietuvos žydų genocido aukų pagerbimo ceremonija. Daugiau nei du šimtai mokinių iš dešimties Vilniaus bendrojo ugdymo mokyklų ir Varėnos „Ažuolo“ gimnazijos Tolerancijos ugdymo centro dalyvavo pilietinėje iniciatyvoje „Atminties kelias“. Ši iniciatyva – tai ėjimas kartu nuo Panerių geležinkelio stoties iki Panerių memorialo tuo keliu, kuriuo 1941–1944 metais žydai buvo varomi į paskutinę savo kelionę. Pilietinės iniciatyvos „Atminties kelias“ dalyviai, nešini akmenėliais, atėjo iki Panerių memorialo. Renginyje Paneriuose jautriai nuskambėjo Vilniaus geto kalinių himnas, kurį atliko Vilniaus „Saulėtekio“ mokyklos – daugiafunkcio centro, Tolerancijos ugdymo centro mokiniai. Pagerbimo ceremonijoje kalbėjęs Nepriklausomybės akto signataras ir Tarptautinės komisijos pirmininkas Emanuelis Zingeris akcentavo, jog „yra svarbu žinoti, kas nutiko šioje vietoje ir tą žinią perduoti iš kartos į kartą, kad nekaltų žmonių žudymas nesikartotų“. Apie istorinės atminties svarbą ir išsaugojimą kalbėjo Nepriklausomybės akto signataras, Atkuriamojo Seimo pirmininkas, profesorius Vytautas Landsbergis. Renginyje atminties tema kalbėjo Holokaustą išgyvenusioji Fania Brancovskaja bei kiti garbūs asmenys. Lietuvos žydų genocido aukų ceremoniją užbaigė svečiai iš Izraelio – choras „Adam le Adam“. Pilietinėje iniciatyvoje „Atminties kelias“ dalyvavę mokiniai su mokytojais pagerbė Holokausto aukas kartu su Lietuvos valstybės pareigūnais, įvairių institucijų atstovais, Lietuvos žydų bendruomenės nariais, užsienio šalių ambasadų Lietuvoje atstovais.

Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dienos paminėjimai Lietuvoje

130 Lietuvos bendrojo ugdymo įstaigų, Tolerancijos ugdymo centrų, muziejų ir kitų švietimo įstaigų, rugsėjo 23-iąją prisijungė prie pilietinės iniciatyvos „Atminties kelias“, jau ketvirtus metus organizuojamos Lietuvoje. Mokyklų bendruomenės lankėsi masinėse žydų nužudymo vietose, skaitė nužudytų žydų vardus, mokytojai pasakojo apie gyvenusius prieš Antrąjį pasaulinį karą žydus ir žiaurų vietos žydų bendruomenių sunaikinimą.

Tarptautinės komisijos sekretoriatas, pilietinę iniciatyvą „Atminties kelias“ inicijuoja nuo 2013 metų. Toks paminėjimas jau tapo tradiciniu – mokytojai su mokiniais, skirtingose Lietuvos vietose, rugsėjo 23-iąją lanko masines žydų žūtis vietas, organizuoja gyvasias istorijos pamokas, paminėjimo renginius.

Alytaus r. Butrimonių gimnazija

Užlieknės pagrindinė mokykla, Mažeikių raj.

Šiaulių r. Meškuičių gimnazija

Kalvarijos gimnazija

Tarptautinė konferencija Kaune – Holokausto tema

Spalio 27–28 dienomis, vyko tarptautinė konferencija „Lokalinė Holokausto raidos analizė nacių okupuotuose Rytų ir Vakarų Europos valstybėse“. Konferencijos tikslas – prisiminti prieš 75-erius metus prasidėjusį Holokaustą Lietuvoje, kuomet prasidėjo masinis Lietuvos žydų naikinimas. Taip pat, šia konferencija buvo siekta aptarti vieną masiškiausių žydų tautybės asmenų žudynių akciją nacių okupuotoje Lietuvoje, kuomet 1941 m. spalio 29 d., vos per vieną dieną, prie IX forto buvo sušaudyti 9200 Kauno geto gyventojų. Lietuvos istoriografijoje šis masinis žydų tautybės žmonių

naikinimas įvardintas „Didžiosios akcijos“ pavadinimu.

Holokausto procesas, yra vienas iš problematiškiausių ne tik Lietuvos, bet daugelio valstybių istorijos etapų. Šia konferencija Lietuvos ir užsienio tyrėjai buvo kviečiami iš naujo pažvelgti į nacių okupacijos metu vykdytą masinį žydų tautos naikinimą ne tik Lietuvoje, bet ir kitose okupuotose Rytų bei Vakarų Europos valstybėse. Tarptautinėje konferencijoje Kaune dalyvavo Holokaustą tiriantys istorikai iš Lietuvos bei Estijos, Izraelio, Jungtinių Amerikos Valstijų, Latvijos, Lenkijos, Ukrainos. Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus skaitė Tarptautinės komisijos nariai – istorikai: prof. Saulius Sužiedėlis, doc. dr. Joachim Tauber, dr. Arūnas Bubnys.

Seminaras Kalvarijoje – Tolerancijos ugdymo centrų mokytojams

Lapkričio 4–5 dienomis, pietiniame Lietuvos krašte – Kalvarijoje, vyko seminaras Tolerancijos ugdymo centruose dirbantiems mokytojams. Dviejų dienų seminare „Istorija liudininkų akimis“ buvo aptariamos temos – kaip panaudoti istorijos įvykių liudininkų pasakojimus ugdymo procese. Seminare buvo pristatytas metodinis leidinys mokytojams „Istorijos iš praeities“, kuriame pateikiamos istorijos, pasakojančios apie žydų gelbėjimą Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metu.

Renginyje dalyvavo Maušius Segalis, išgyvenęs Holokaustą. Visą gyvenimą Kalvarijoje pragyvenęs Segalis papasakojo savo gyvenimo istoriją, atsakė į mokytojų klausimus. Ta pačia žmogaus gelbėjimo tema buvo pristatytas Ariogalos gimnazijos bendruomenės sukurtas filmas apie žydų gelbėtojų šeimą iš Raseinių krašto bei pristatytos rekomendacijos - kaip filmą panaudoti pamokose. Seminare mokytojai ne tik klausėsi, bet aktyviai dalyvavo Vašingtono Holokausto muziejaus sukurtame užsiėmime „Nuotraukų panaudojimas dėstant Holokausto temą“.

Antrąją seminaro dieną mokytojai susipažino su Kalvarijos žydų istorija. Iki Antrojo pasaulinio karo šiame mieste gyveno gausi žydų bendruomenė, pagrindinėje miesto gatvėje buvo žydų parduotuvės ir verslo įmonės. Kalvarijoje buvo dviejų sinagogų kompleksas, kurį seminaro dalyviai apžiūrėjo ir apgailėstavo, jog apleisti ir griūnantys unikalūs kultūros paminklai. Mokytojai aplankė senąsias žydų kapines bei žudynių vietą ant Orijos ežero kranto. Po pažinties su Kalvarijos žydų istorija, seminaro dalyviai lankėsi Marijampolėje, kur vyko tolesnė pažintis apie Marijampolės žydų gyvenimą ir sunaikinimą Holokausto metu.

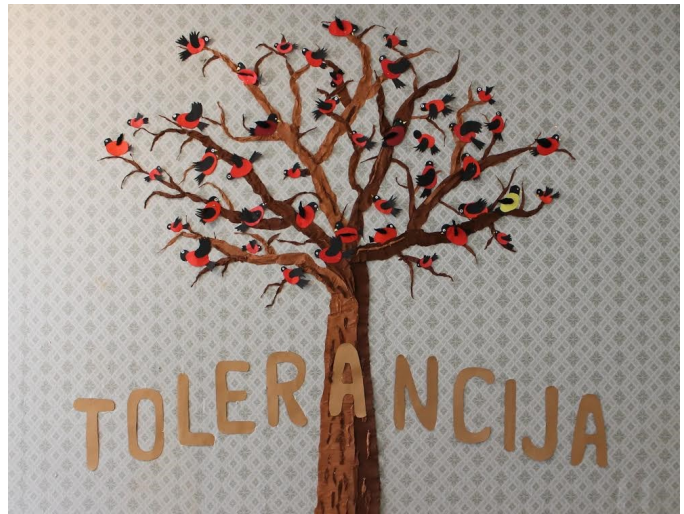

Mokyklų bendruomenės ir švietimo įstaigos minėjo tarptautinę Tolerancijos dieną – lapkričio 16-ąją

Šiais metais tarptautinę Tolerancijos dieną minėjo daugiau nei 900 mokyklų, darželių, neformalaus švietimo įstaigų. Šių metų simbolis – Tolerancijos paukštis. Pilietinės iniciatyvos dalyviams buvo siūloma naudojant paukščio simbolį tolerancijos temą plėtoti pasitelkus pavyzdžius iš gamtos, žmonių gyvenimo ir istorijos.

Pagirių Pelėdžiuko darželis

Veprių pagrindinė mokykla

Tauragės Žalgirių gimnazija

Vievio meno mokykla

Informacija apie renginius Tolerancijos ugdymo centruose

Atminties žygis Kalvarijoje

Vienas iš vykusios pilietinės iniciatyvos „Atminties kelias“ pavyzdžių yra Kalvarijos gimnazijos Tolerancijos ugdymo centras, kuris rugsėjo 23-iają subūrė apie 80 dalyvių iš Kalvarijos ir Sangrūdodos gimnazijų, Jungėnų pagrindinės mokyklos, Marijampolės jaunimo mokyklos, vaikų ir jaunimo klubo „Arka“, vaiko dienos centro „Žiniukas“. Renginyje dalyvavo ir Kalvarijos savivaldybės administracijos atstovai. Atminties žygis prasidėjo nuo sinagogų ir Talmudo mo-

kyklos komplekso Kalvarijoje. Čia prisiminta vietos žydų bendruomenės istorija, gyvenusių žydų vardai ir pavardės, pristatytos istorinės nuotraukos ir plakatai. Žygio dalyviai pakeliui apsilankė senosiose žydų kapinėse, padėjo atminimo akmenis. Įveikę daugiau nei 5 kilometrus, „Atminties kelio“ dalyviai pasiekė žudynių vietą prie Orijos ežero. Gyvųjų žygį, pagerbiant nužudytus, lydėjo ir saugumą garantavo Kalvarijos policijos komisariato pareigūnai.

Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dienos paminėjimai Lietuvoje ir konferencijos Krakių M. Katkaus ir Mažeikių M. Račkausko gimnazijose

Visą rugsėjo mėnesį, įvairiose Lietuvos vietose, Tolerancijos ugdymo centrų bendruomenės organizavo paminėjimus, susijusius su vietos žydų bendruomenių sunaikinimu. Tokių vietų Lietuvoje daugiau nei 200. Sunaikintoms vietos žydų bendruomenėms atminti paminėjimo renginiai vyko įvairiose Lietuvos vietose, aktyvūs mokytojai ir muziejininkai organizavo paminėjimus Biržuose, Kėdainiuose, Alytuje, Garliavoje, Jiezne, Ariogaloje, Krakėse, Merkinėje, Varėnoje ir daugelyje kitų vietų.

Krakėse ir Mažeikiuose vyko nacionalinės konferencijos apie vietos žydų bendruomenes, jų gyvenimą iki Antrojo pasaulinio karo bei Holokaustą, per kurį šių miestų bendruomenės buvo visiškai sunaikintos.

Informacija apie žydų gelbėtojo vardo suteikimą Tolerancijos ugdymo centrai

Šilalės r. Obelyno pagrindinė mokykla, atsiliepdama į Tarptautinės komisijos pirmininko Emanuelio Zingerio kvietimą, suteikė mokykloje veikiančiam Tolerancijos ugdymo centrai Algirdo Ukrino vardą. Algirdas Ukrinas – Laukuvoje gyvenęs ir dirbęs gydytojas, kuris Antrojo Pasaulinio karo metais gelbėjo žydus. Už žydų slėpimą nacių buvo suimtas ir kalintas.

Filmo „Vizos gyvenimui“ peržiūros Tolerancijos ugdymo centruose:

Filmo „Vizos gyvenimui“ apie Japonijos diplomata Čijūnę Sugiharą bei kitus diplomatus, gelbėjusius bėgančius nuo Antrojo pasaulinio karo žydus, peržiūros vyko visą rugsėjo mėnesį šiuose Tolerancijos ugdymo centruose: Biržų „Aušros“ pagrindinėje, Biržų „Saulės“ ir Biržų r. Vabalninko gimnazijose, Kelmės Jono Graičiūno gimnazijoje, Kėdainių Daugiakulūriame centre, Plungės „Saulės“ gimnazijoje, Kauno IX forte, Lazdijų krašto muziejuje bei Sugiharos namuose -muziejuje. Organizuoti filmo peržiūras vietas bendruomenėse inicijavo Tarptautinės komisijos sekretoriatas kartu su Lenkijos Respublikos ambasada Lietuvoje.

Nacionalinis partizanų dainų festivalis „Laisvės kelias“

Spalio 14 d. Druskininkų „Atgimimo“ mokykloje įvyko 8-asis nacionalinis partizanų dainų festivalis „Laisvės kelias“. Renginyje dalyvavo ne tik moksleiviai iš 15-os mokyklų Lietuvoje, bet ir dalyviai iš Punsko licėjaus. Festivalio svečiavosi ir dainavo Lietuvoje besigydančios Ukrainos kovotojai bei lietuvių liaudies dainų atlikėja Veronika Povilionienė. Festivalį organizavo Druskininkų „Atgimimo“ mokyklos Tolerancijos ugdymo centras kartu su Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejumi.

Mokiniai tvarkė senąsias žydų kapines

Spalio mėnesį Vilniaus Jono Ivaškevičiaus jaunimo mokyklos mokytojai ir mokiniai tvarkė Sudervės žydų kapines. Tiek mokytojai, tiek mokiniai rinko medžių šakas, grėbė lapus. Tvarkant kapavietes mokiniai buvo supažindinti su Lietuvos žydų tautos istorija, jų kultūra, laidojimo papročiais.

Laisvės kovų dalyvių ir jų rėmėjų nužudymo vietos įamžinimas Pajekališkėse

Lapkričio 18 dieną, šalia Ariogalos miestelio, Pajekališkėse, buvo atidengtas paminklas, skirtas Laisvės kovų dalyviams ir jų rėmėjams. Ši vieta byloja apie Laisvės kovų dalyvių išniekinimą – čia buvo užkastos 52 sovietinio režimo aukos. Šalia paminklo pastatytas informacinis stendas su istorine informacija. Istorinės atminties išsaugojimo projektą įgyvendino Raseinių r. Ariogalos gimnazija kartu su Lietuvos šaulių sąjungos VD2R Ariogalos 209 kuopa.

Įkurti nauji Tolerancijos ugdymo centrai Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazijoje, Leipalingio pagrindinėje mokykloje ir UAB „Santarvės laikraštys“ Mažeikiuose.